

ON THE PERFORMANCE OF THE HUNGARIAN BANKING SECTOR 12Q1

EXECUTIVE SUMMARY

- Total assets and the stock of loans of the banks declined dynamically in real terms, but less dynamically in nominal terms. The shrinking assets and loans of the banks had a negative impact on the performance of the sector.
- Total assets of financial institutions decreased by 1.4% by the end of March 2012 as compared to the end of March 2011. Within this, the decrease of net loans amounted to 2.4% while that of corporate loans amounted to 2.0% and that of households credits to 6.9%. Securities decreased by 6.9% this year. The decline was much more rapid in real terms. The stock of loans net of exchange rate effects and inflation shows a 1% monthly decline for the fourth year.
- The ROA of the banking sector was negative in Q3 and Q4 2010 and Q3 and Q4 2011 as well. The annualized ROE was almost -50% in Q4 2011 due to early repayment. ROE was -9.7% for the year 2011 and +5.0% in Q1 2012.
- Over the past 10 years the decreasing net interest income has been offset by the decreasing unit operation cost (their balance being 0.74%) while the net other non interest earnings (earnings from commissions and fees, dividends, investment services) amounted almost to the 2.0% of the total assets (1.8-1.9%). It was mitigated by the extra tax burden - registered in the row of non interest earning - which reduced the profit by 0.45% of the total value of assets in the years 2010, 2011 and 2012, while the change in impairment amounted in average to 1.4% of the total assets in those three years.
- The ROA of the banking sector for the past decade can be described as follows: ROA = 2.57% - (impairment + other non interest earnings).
- Impairment can be well estimated for the past ten years using the average of the impairment ratio for each element of the portfolio. Approximately the half of the change in impairment is the result of impairment of corporate loans while the other half is due to the impairment of household's loans.
- The decline in liabilities is primarily a result of a decrease in foreign liabilities. While in March 2009 the rate of foreign liabilities in total liabilities was 36%, it fell back to 23% by March 2012. During the past three years, total liabilities declined by 3461 Billion HUF within the decline in direct foreign liabilities amounted to 3023 Billion HUF.
- To sum up, the processes of the past three years can be easily described by saying that the amount of the domestic loans of banks decreased by 3030 billion HUF in line with the 3023 billion HUF decrease in direct foreign liabilities. This is in line with the change in ROE, as ROE was +10.0% in 2009, 0% in 2010 and approximately -10.0% in 2011. The decrease in profit originates primarily in the extra tax and the early repayment burden. An approximately 400 billion HUF extra burden to 2330 billion HUF own capital can hardly be an incentive of foreign liabilities inflow.

A HITELINTÉZETEK 2012. ELSŐ NEGYEDÉVI TELJESÍTÉSÉRŐL

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

- A bankok - nominálisan kevésbé, reálértéken dinamikusan - zsugorodó eszköz- és hitelállománya egyre kevesebb eredményt hoz.
- A hitelintézetek összes eszköze nominálisan 2011. március 31-hez képest 2012. március 31-én 1,4%-kal csökkent, ezen belül a nettó hitelállomány 2,4%-kal, a vállalozási hitelek 2,0%-kal, a háztartási hitelek 6,9%-kal csökkentek, az értékpapír állomány ez évben jelentősen 6,9%-kal csökkent. Reálértéken ennél jóval gyorsabb volt a zsugorodás, a hitelállomány infláció és árfolyamszűrtén nagyjából havi 1%-kal csökken negyedik éve.
- A bankok eszközarányos eredménye mind 2010. III és IV. negyedévében, mind 2011. III. és IV. negyedévében egyaránt negatív volt. A végtörlesztés hatásai miatt 2011. negyedik negyedévében annualizáltan csaknem -50% volt a ROE, de éves szinten is -9,7% volt. A 2012. I. negyedévi ROE +5%. volt
- Az elmúlt 10 évben a banki eredmények úgy alakultak, hogy a csökkenő kamateredmény ellensúlyozta a csökkenő fajlagos működési költség (egyenlegük 0,74%), míg a nettó nem kamateredmény (jutalék, osztalék, befektetés) az eszközök közel 2%-át (1,8 - 1,9 %) érte el. Ezt mérsékelte az egyéb nem kamateredmény sorban nyilvántartott banki különadó, ami az eszközök 0,45%-ával csökkentette az eredményeket 2010-11-12-ben, miközben az értékvesztés változása 1,4%-át tette ki átlagosan az eszközöknek 2010-11-12-ben.
- A banki eredmény ROA=2,57%-(értékvesztés változás+egyéb nem kamateredmény) összefüggéssel jól tervezhető volt az elmúlt évtizedben.
- Az értékvesztés a portfólió egyes tételeiből az értékvesztési ráta osztályközepét alkalmazva az elmúlt évtizedben jól becsülhető volt, az értékvesztés változás nagyjából felét a vállalkozások és felét a háztartások hiteleinek értékvesztés változása okozta, a többi tétel szerepe együttesen igen kicsi volt.
- A forrásoldalon a csökkenés jelentős része a külföldi források visszahúzódásának következtében áll elő, míg 2009. márciusában a banki források 36%-a, addig 2012. márciusában 23%-a külföldi forrás. Az összes forrás 3 év alatt 3461 mrd HUF-fal csökkent, ezen belül a közvetlen külföldi forrás csökkenése 3023 mrd HUF volt.
- Legkönnyebben úgy ábrázolhatjuk az elmúlt három év folyamatait, hogy a bankok belföldi célú hitelei 3030 mrd HUF-fal csökkentek, összhangban a közvetlen külföldi források 3023 mrd HUF csökkenésével. Mindez összhangban van azzal is, hogy 2009-ben a ROE +10% körül volt, 2010-ben 0%, és 2011-ben -10% körül volt. Az eredménycsökkenés jelentős részben visszavezethető a kormányzat banki különadóra + végtörlesztés banki terheire, 2330 mrd HUF saját tőkére jutó kb. 400 mrd HUF extrateher semmiképpen nem serkenti a források beáramlását.

A HITELINTÉZETEK 2012. ELSŐ NEGYEDÉVI TELJESÍTÉSÉRŐL

A) ESZKÖZÖK ALAKULÁSA. A hitelintézetek teljesítményének bemutatásakor egybevetjük a 2012. évi első negyedévet az előző évek első negyedéveivel, és párhuzamosan közöljük az év végi adatokat is.

1. táblázat Hitelintézetek eszközei folyóáron Mrd HUF-ban

	2006. 03. 31	2007. 03.31	2008. 03.31	2009. 03.31	2010 .03.31	2011. 03.31	2012. 03.31
Pénztár és elszámolási számlák	639	837	714	616	684	675	945
Forgatási célú értékpapírok	1180	2375	2381	3098	4032	4393	3693
Befektetési céllal vásárolt értékpapírok*	1543	1707	1989	2904	3949	3749	3952
Értékpapírok összesen	2722	4082	4370	6002	7981	8142	7645
Jegybanki és bankközi betétek	2636	1636	2037	2152	1665	2108	2109
ebből: jegybanki betétek	1502	48	419	707	208	385	416
bankközi betétek	1134	1588	1617	1445	1458	1723	1693
Hitelek (nettó állomány)**	12530	14356	18508	23009	19600	18507	18035
ebből: vállalkozói hitelek***	5605	6069	7148	8164	6822	6377	6248
háztartások hitelei	3911	4833	6275	8273	7532	7529	7006
Vagyoni érdekeltségek	312	513	572	691	677	660	727
Aktív kamatelhátralások	182	262	331	497	442	389	413
Egyéb aktív elszámolások és egyéb eszközök	547	633	946	1472	662	676	830
Saját eszközök	419	570	712	681	606	610	630
Eszközök összesen	19987	22889	28189	35120	32319	31768	31334

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

2. táblázat Hitelintézetek fontosabb eszköztételeinek folyóáras változása

	2010.03/2009.03	2011.03/ 2010.04	2012.03/ 2011.03
Pénztár és elszámolási számlák	111,0%	98,7%	140,0%
Forgatási célú értékpapírok	130,1%	109,0%	84,1%
Befektetési céllal vásárolt értékpapírok	136,0%	94,9%	105,4%
Értékpapírok összesen	133,0%	102,0%	93,9%
Jegybanki és bankközi betétek	77,4%	126,6%	100,0%
ebből: jegybanki betétek	29,4%	185,1%	108,1%
bankközi betétek	100,9%	118,2%	98,3%
Hitelek (nettó állomány)	85,2%	94,4%	97,4%
ebből: vállalkozói hitelek	83,6%	93,5%	98,0%
háztartások hitelei	91,0%	100,0%	93,1%
Eszközök összesen	92,0%	98,3%	98,6%

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az összes eszköz 1,4%-kal csökkent 2012. március /2011. márciusban, a hitelek nettó állománya 2,6%-kal csökkent, ezen belül a vállalkozók hitelei 2%-kal, a háztartások hitelei 6,9%-kal. Ebben az évben az értékpapír állomány is csökkent, (6,1%-kal), a befektetési papírok 5,4%-kal nőttek, a forgatási célú papírok 15,9%-kal csökkentek. Ahhoz, hogy reálértéken is értékelni tudjuk a fenti változásokat két fázison keresztül alkalmazunk szűrőket. Előbb az árfolyamhatást szűrjük ki olyan módon, hogy a devizatételekre feltételeztük, hogy fele € fele CHF alapú, és megvizsgáljuk az eredményeket.

3. táblázat Hitelintézetek eszközei árfolyamszűrten Mrd HUF-ban

	2006. 03.31	2007. 03.31	2008. 03.31	2009. 03.31	2010. 03.31	2011. 03.31	2012. 03.31
Pénztár és elszámolási számlák	639	844	717	588	675	663	865
Forgatási célú értékpapírok	1180	2378	2381	3094	4025	4379	3658
Befektetési céllal vásárolt értékpapírok*	1543	1720	1997	2827	3914	3681	3752
Értékpapírok összesen	2722	4098	4378	5921	7940	8060	7410
Jegybanki és bankközi betétek	2636	1727	2055	2032	1637	2046	1960
ebből: jegybanki betétek	1502	50	419	704	208	382	416
bankközi betétek	1134	1677	1636	1327	1430	1664	1544
Hitelek (nettó állomány)**	12530	14985	18765	20394	19040	17572	15750
ebből: vállalkozói hitelek***	5605	6293	7235	7359	6659	6107	5535
háztartások hitelei	3911	5014	6357	7367	7318	7147	6193
Vagyoni érdekeltségek	312	537	579	621	659	629	636
Aktív kamatelhátralások	182	266	333	481	439	384	399
Egyéb aktív elszámolások és egyéb eszközök	547	636	947	1455	658	669	796
Saját eszközök	419	571	712	672	605	609	626
Eszközök összesen	19987	23664	28486	32164	31654	30632	28442

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az árfolyamszűrte eszköztételek összessége 2012. márciusában szinte pontosan megegyezett a 28442 Mrd HUF 2008. márciusi értékkel. A nettó hitelállomány négy év alatt kb. 3000 mrd HUF-fal csökkent, az értékpapír állomány ugyanennyivel, kb. 3000 mrd HUF-fal nőtt. A hitelállományon belül a vállalkozási hitelek 1800 Mrd HUF-fal, a háztartási hitelek alig (150-160 Mrd HUF-fal) csökkentek. Az értékpapír állományon belül a befektetési papírok 1700 mrd HUF-fal, a forgatási célú papírok kb. 1300 mrd HUF-fal nőttek. Összességében 2008-12 között a hitelek 10%-ponttal csökkentették részesedésüket az eszközök között, amit az értékpapírok kiterjedése pótol be.

Ahhoz, hogy az eddiginél még pontosabb képpel rendelkezünk a reálértékek alakulásáról az infláció hatását (CPI) is ki kell szűrjük. Ez esetben azonban nem a 2008. évi, hanem a 2006. évi szintre csökkent a hitelintézetek eszközállománya. Az értékpapírtárca 2500 Mrd HUF gyarapodását 2006-12 márciusa között fele részben a jegybanki és bankközi betétek 1250 mrd HUF-os, részben a hitelállomány 1350 mrd HUF-os csökkenése ellensúlyozta. Hangsúlyozni érdemes, hogy 2009-ben a hitelállomány összehasonlíthatatlanul nagyobb (16916 Mrd HUF) volt, mint jelenleg (11166 mrd HUF), azaz reálértékben négy év alatt nagyjából egyharmadával csökkent a hitelállomány. Ezen belül mind a vállalkozói, mind a háztartási hitelek szintén egyharmadukkal mérséklődtek. Röviden, a válság óta havi 1%-kal morzsolódik le a hazai hitelállomány, ami nemzetközi összehasonlításban mehökkentő.

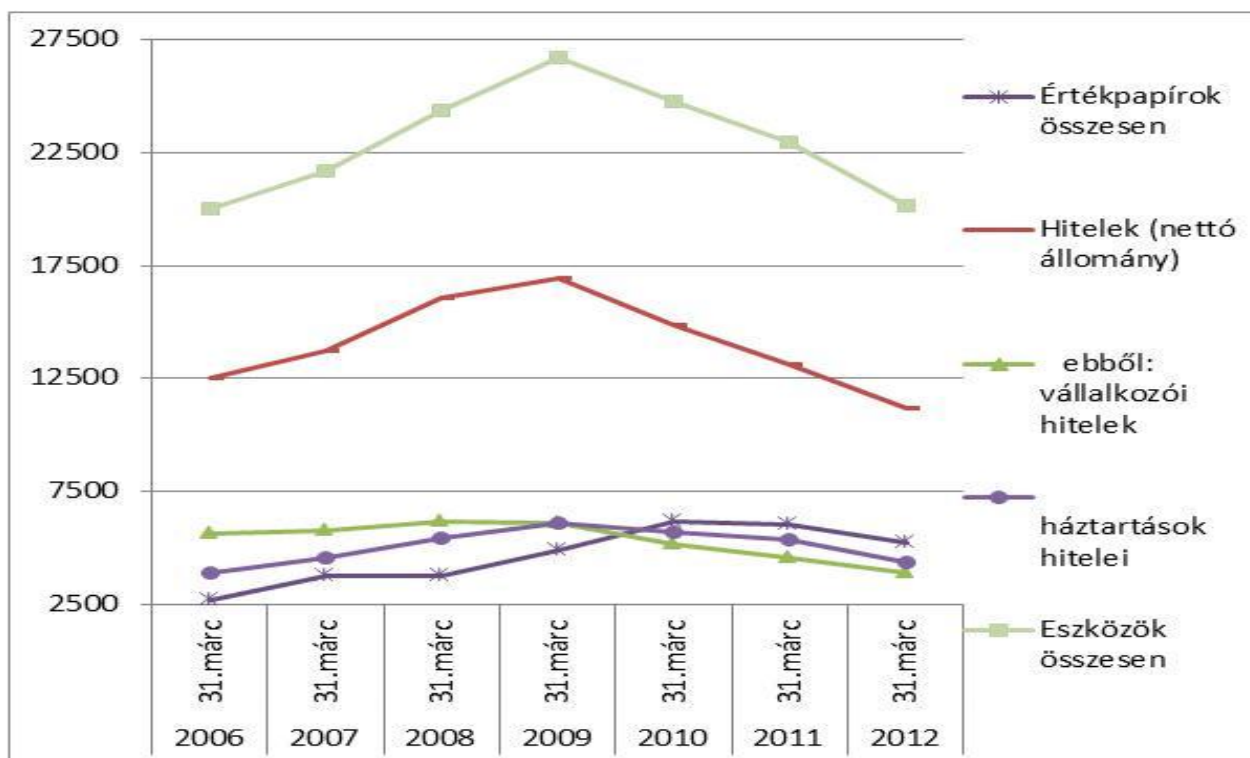
4. táblázat Hitelintézetek eszközei árfolyam- és inflációsűrten Mrd HUF-ban

	2006. 03.31	2007. 03.31	2008. 03.31	2009. 03.31	2010. 03.31	2011. 03.31	2012. 03.31
Pénztár és elszámolási számlák	639	773	613	488	528	496	613
Forgatási célú értékpapírok	1180	2180	2037	2566	3144	3277	2594
Befektetési céllal vásárolt értékpapírok*	1543	1577	1708	2344	3058	2754	2660
Értékpapírok összesen	2722	3756	3745	4911	6202	6031	5253
Jegybanki és bankközi betétek	2636	1583	1758	1685	1279	1531	1390
ebből: jegybanki betétek	1502	46	359	584	162	286	295
bankközi betétek	1134	1537	1399	1101	1117	1245	1095
Hitelek (nettó állomány)**	12530	13737	16055	16916	14873	13148	11166
ebből: vállalkozói hitelek***	5605	5769	6190	6103	5201	4569	3924
háztartások hitelei	3911	4596	5439	6111	5717	5348	4391
Vagyoni érdekeltségek	312	493	496	515	515	471	451
Aktív kamatelhatárolások	182	244	285	399	343	287	283
Egyéb aktív elszámolások és egyéb eszközök	547	583	810	1207	514	500	564
Saját eszközök	419	523	609	558	473	455	444
Eszközök összesen	19987	21692	24372	26678	24726	22921	20163

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az összes eszköz 2012. március 31-én reálértékben nagyjából a 2006. március 31-i szinttel volt megegyező. A hitelek esetén ennél rosszabb a helyzet, 2012.márciusban már jelentősen a 2006. évi szint alá került az árfolyam és inflációsűrten hitelállomány.

1. ábra Hitelintézetek eszközei árfolyam- és inflációsűrten Mrd HUF-ban

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

5. táblázat Hitelintézetek eszközei folyóáron Mrd HUF-ban

	2005. 12. 31	2006. 12. 31	2007. 12. 31	2008. 12. 31	2009. 12. 31	2010. 12. 31	2011. 12. 31
Pénztár és elszámolási számlák	759	765	917	673	626	694	734
Forgatási célú értékpapírok	933	1283	2113	2570	4340	3328	3406
Befektetési céllal vásárolt értékpapírok*	1627	1631	1831	2922	3189	3793	4086
Értékpapírok összesen	2560	2914	3944	5491	7529	7121	7492
Jegybanki és bankközi betétek	2391	2681	1940	2175	2382	2275	2595
ebből: jegybanki betétek	1307	1219	468	827	472	452	889
bankközi betétek	1084	1462	1472	1347	1910	1823	1706
Hitelek (nettó állomány)**	11935	14223	17319	20979	19791	19911	19500
ebből: vállalkozói hitelek***	5433	5994	6923	7456	6958	6745	6601
háztartások hitelei	3712	4613	5847	7536	7519	8093	7715
Vagyoni érdekeltségek	292	500	555	638	651	686	735
Aktív kamatelhatárolások	241	234	299	505	460	427	456
Egyéb aktív elszámolások és egyéb eszközök	268	521	671	959	661	509	867
Saját eszközök	404	589	688	642	591	600	653
Eszközök összesen	18850	22428	26334	32063	32691	32223	33033

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

6. táblázat Hitelintézetek eszközei árfolyam- és inflációsúrten Mrd HUF-ban

	2005. 12. 31	2006. 12. 31	2007. 12. 31	2008. 12. 31	2009. 12. 31	2010. 12. 31	2011. 12. 31
Pénztár és elszámolási számlák	759	719	802	556	486	509	499
Forgatási célú értékpapírok	933	1204	1841	2156	3436	2500	2444
Befektetési céllal vásárolt értékpapírok*	1627	1532	1600	2429	2474	2752	2769
Értékpapírok összesen	2560	2736	3441	4585	5910	5252	5213
Jegybanki és bankközi betétek	2391	2528	1706	1796	1820	1600	1729
ebből: jegybanki betétek	1307	1144	408	694	373	339	648
bankközi betétek	1084	1384	1298	1102	1447	1261	1081
Hitelek (nettó állomány)**	11935	13440	15299	16847	14780	13321	11646
ebből: vállalkozói hitelek***	5433	5659	6101	6029	5245	4600	4040
háztartások hitelei	3712	4354	5158	6060	5624	5413	4648
Vagyoni érdekeltségek	292	473	490	515	490	465	444
Aktív kamatelhatárolások	241	220	262	419	360	315	317
Egyéb aktív elszámolások és egyéb eszközök	268	490	585	801	517	368	591
Saját eszközök	404	552	600	537	468	452	471
Eszközök összesen	18850	21158	23186	26056	24830	22282	20911

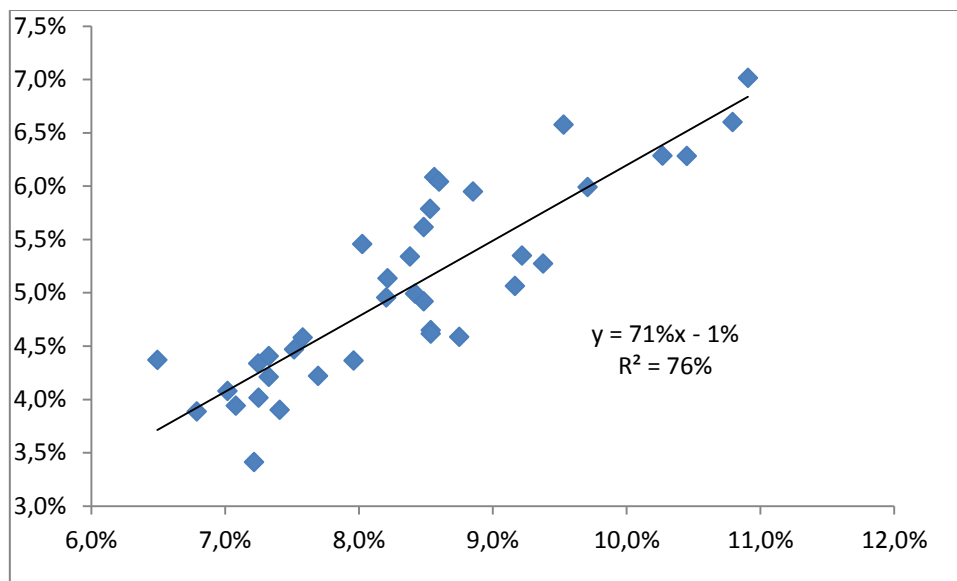
Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

B) EREDMÉNYÖSSZETEVŐK ALAKULÁSA A 2012. I. negyedévi banki eredményadatokat akkor tudjuk megfelelőképpen értékelni, ha hosszabb időszak negyedéves adatait vizsgáljuk. A 2011. annualizált IV. negyedéves ROE adat közel -50% (48,3%) lett, a négy negyedév ROE átlaga -9,7%, 2012. I. negyedéves annualizált ROE=+5,0%, ami fele a 2011. I. negyedévi és negyede a 2010. I. negyedévi értéknek.

7. táblázat Abankok negyedéves eszközarányos annualizált eredmény-összetevői,ROE

	2003.	2003.	2003.III	2003.	2004.	2004.	2004.III	2004.	2005.	2005.	2005.III	2005.	
Kamateredmény	3,9%	3,9%	4,1%	4,0%	4,2%	3,9%	3,7%	4,2%	3,9%	4,1%	4,2%	3,5%	
Kamatbevételek	8,5%	8,5%	9,4%	10,3%	10,8%	10,9%	9,7%	10,5%	9,2%	9,2%	8,7%	7,7%	
Kamatráfordítások	4,6%	4,6%	5,3%	6,3%	6,6%	7,0%	6,0%	6,3%	5,3%	5,1%	4,6%	4,2%	
Nem kamateredmény	1,9%	1,9%	1,8%	0,8%	1,6%	2,5%	1,4%	1,5%	2,1%	1,5%	1,5%	1,5%	
Jutalékeredmény	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,3%	1,4%	1,1%	1,4%	1,3%	1,3%	1,2%	1,3%	
Osztalék	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%	0,0%	0,3%	0,0%	0,2%	0,4%	0,1%	0,0%	0,1%	
Pü. és bef. sz. er.	0,6%	0,3%	0,5%	0,3%	0,2%	0,9%	0,5%	0,9%	0,9%	0,7%	0,7%	0,8%	
Egyéb nem kamate.	-0,2%	-0,3%	-0,2%	-1,3%	0,0%	-0,1%	-0,3%	-0,9%	-0,5%	-0,6%	-0,5%	-0,7%	
Működési költségek	3,3%	3,5%	3,2%	3,7%	2,9%	3,2%	2,5%	3,6%	2,7%	3,0%	2,8%	3,2%	
Értékv. és k. c.t. v.	-0,3%	-0,2%	-0,1%	-0,6%	-0,6%	-0,4%	0,0%	-0,5%	-0,2%	-0,1%	-0,4%	-0,2%	
Szok. üz. t. Er.	2,3%	2,1%	2,6%	0,5%	2,2%	2,8%	2,7%	1,7%	3,1%	2,5%	2,4%	1,6%	
Rk. eredmény	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
Adózás el. Ered.	2,3%	2,1%	2,6%	0,7%	2,2%	2,8%	2,7%	1,7%	3,1%	2,5%	2,4%	1,6%	
Adófizetési köt.	0,3%	0,2%	0,2%	0,6%	0,2%	0,3%	0,3%	0,5%	0,3%	0,3%	0,3%	0,6%	
Adózott eredmény	2,0%	1,9%	2,3%	0,1%	2,0%	2,5%	2,4%	1,2%	2,8%	2,2%	2,1%	0,9%	
ROE	22,5%	21,3%	26,2%	1,1%	23,6%	28,7%	26,3%	13,2%	31,7%	24,0%	22,5%	11,0%	
	2006. I.	2006.	2006.	2006.	2007.	2007.	2007.	2007.	2008.	2008.	2008.	2008.	
Kamateredmény	3,8%	3,5%	3,6%	3,4%	3,0%	3,6%	3,2%	3,1%	2,9%	2,9%	3,0%	2,1%	
Kamatbevételek	7,2%	7,4%	8,0%	8,4%	8,4%	8,5%	8,2%	8,2%	8,5%	8,9%	9,5%	6,5%	
Kamatráfordítások	3,4%	3,9%	4,4%	5,0%	5,3%	4,9%	5,0%	5,1%	5,6%	5,9%	6,6%	4,4%	
Nem kamateredmény	1,8%	1,5%	1,5%	1,4%	2,3%	1,5%	1,8%	1,1%	1,3%	1,6%	3,0%	-0,6%	
Jutalékeredmény	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%	1,2%	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%	
Osztalék	0,3%	0,1%	0,1%	0,1%	0,4%	0,2%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	1,9%	0,2%	
Pü. és bef. sz. er.	0,6%	0,8%	0,4%	0,6%	1,2%	0,6%	0,9%	0,6%	0,3%	0,8%	0,7%	0,4%	
Egyéb nem kamate.	-0,4%	-0,6%	-0,2%	-0,3%	-0,5%	-0,3%	-0,4%	-0,7%	-0,3%	-0,3%	-0,4%	-2,0%	
Működési költségek	2,6%	2,6%	2,5%	3,1%	2,6%	2,7%	2,6%	2,8%	2,4%	2,5%	2,5%	2,4%	
Értékv. és k. c.t. v.	-0,4%	-0,4%	-0,3%	-0,4%	-0,3%	-0,6%	-0,5%	-0,5%	-0,3%	-0,2%	-0,6%	-1,1%	
Szok. üz. t. Er.	2,5%	2,0%	2,2%	1,4%	2,5%	1,8%	1,9%	1,0%	1,5%	1,8%	2,9%	-1,9%	
Rk. eredmény	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,1%	0,0%	0,0%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	
Adózás el. Ered.	2,5%	2,1%	2,2%	1,9%	2,6%	1,8%	1,9%	0,8%	1,5%	1,8%	3,2%	-2,0%	
Adófizetési köt.	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%	0,1%	0,1%	
Adózott eredmény	2,2%	1,7%	1,9%	1,5%	2,3%	1,5%	1,6%	0,5%	1,2%	1,5%	3,1%	-2,0%	
ROE	26,7%	20,6%	22,6%	18,2%	26,9%	17,0%	18,5%	6,0%	15,0%	18,1%	35,6%	-25,2%	
	2009.I.	2009.II	2009.	2009.IV	2010.I.	2010.II.	2010.	2010.IV	2011.I	2011.II	2011.	2011.	2012.I.
	n.év	. n.év	III. n.év	.n. év	n.év	n.év	III. n.év	.n. év	. n.év	. n.év	III. n.év	IV.n. év	n.év
Kamateredmény	2,5%	2,7%	2,6%	2,6%	2,9%	3,2%	2,9%	2,9%	3,1%	3,1%	2,9%	2,9%	3,0%
Kamatbevételek	8,6%	8,5%	8,6%	8,0%	7,2%	7,3%	6,8%	7,0%	7,1%	7,3%	7,3%	6,9%	7,6%
Kamatráfordítások	6,1%	5,8%	6,0%	5,5%	4,3%	4,0%	3,9%	4,1%	3,9%	4,2%	4,4%	4,1%	4,6%
Nem kamateredmény	2,3%	1,5%	1,8%	1,9%	1,8%	1,0%	-0,2%	-0,1%	0,2%	1,5%	0,2%	1,6%	-2,0%
Jutalékeredmény	0,8%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%
Osztalék	0,6%	0,1%	0,0%	0,2%	0,7%	0,1%	0,1%	0,1%	0,3%	0,8%	0,0%	0,1%	0,6%
Pü. és bef. sz. er.	1,1%	1,1%	1,0%	0,9%	0,6%	1,1%	0,3%	0,7%	0,1%	0,6%	1,2%	1,6%	-0,1%
Egyéb nem kamate.	-0,3%	-0,5%	-0,2%	-0,2%	-0,4%	-1,0%	-1,5%	-1,8%	-0,9%	-0,9%	-1,9%	-1,0%	-3,2%
Működési költségek	1,9%	1,9%	2,0%	2,2%	1,9%	2,0%	2,0%	2,4%	2,0%	2,0%	1,9%	2,1%	2,0%
Értékv. és k. c.t. v.	-1,2%	-1,3%	-1,3%	-2,2%	-0,8%	-2,0%	-1,2%	-1,2%	-0,1%	-1,4%	-2,2%	-5,8%	1,9%
Szok. üz. t. Er.	1,6%	1,0%	1,0%	0,0%	2,0%	0,3%	-0,5%	-0,9%	1,3%	1,2%	-1,0%	-3,4%	1,0%
Rk. eredmény	0,0%	0,0%	-0,1%	-0,2%	0,0%	0,0%	-0,3%	-0,1%	-0,2%	0,2%	-0,1%	-0,7%	-0,4%
Adózás el. Ered.	1,5%	1,0%	0,9%	-0,2%	1,9%	0,3%	-0,8%	-0,9%	1,0%	1,3%	-1,1%	-4,1%	0,5%
Adófizetési köt.	0,2%	0,2%	0,1%	0,0%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,0%	0,1%
Adózott eredmény	1,4%	0,8%	0,8%	-0,1%	1,7%	0,2%	-0,8%	-0,9%	0,9%	1,2%	-1,2%	-4,1%	0,4%
ROE	18,4%	10,6%	9,5%	-1,7%	19,9%	2,4%	-9,5%	-11,1%	10,2%	12,5%	-13,2%	-48,3%	5,0%

2. ábra Eszközarányos kamatkiadás az eszközarányos kamatbevétel függvényében

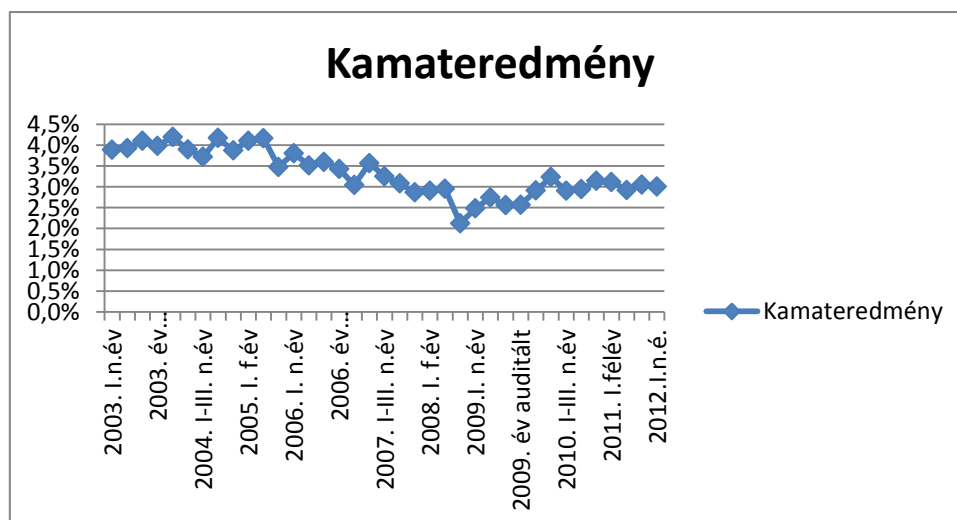

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az eszközarányos kamatkiadás a kamatbevétellel együtt mozog, a képlet szerint a kiadás a bevétel 71%-a -1%, amiből következően a kamatrés $1\% + 29\%$ kamatbevétel. Ha a kamatbevétel pl. 10%, akkor az eszközarányos kamateredmény $= 1\% + 2,9\% = 3,9\%$ lenne, ha nem szórna az eredmény. Az R^2 azonban 76%-os, így évenkénti pontos becslés nem adható. Nagy valószínűséggel azonban, ha emelkedik a fajlagos nominális kamatbevétel, akkor az ilyen kamateredmény is nőni fog.

Az eszközarányos kamateredmény időbeli lefutása a 3. ábrán úgy értékelhető, hogy a 2003. évi 4%-os fajlagos kamateredmény (a válság év rövid kitérőjét követően) 3%-ra került. (Kétszer fejlettebb országok kétszer nagyobb hitel/GDP arányt elért gazdaságai esetén nagyjából ennek felére szokott esni a fajlagos kamateredmény.)

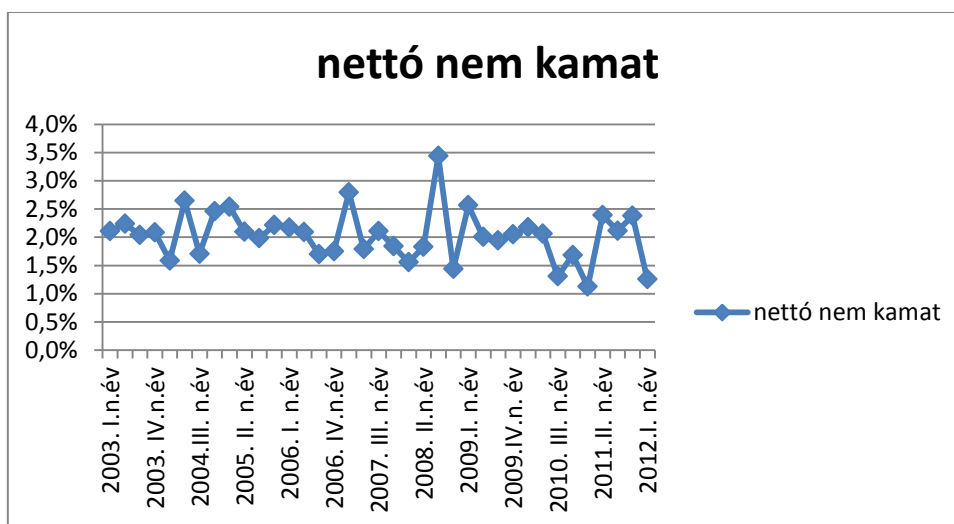
3. ábra Eszközarányos annualizált kamateredmény 2003-2012 között, negyedévenként

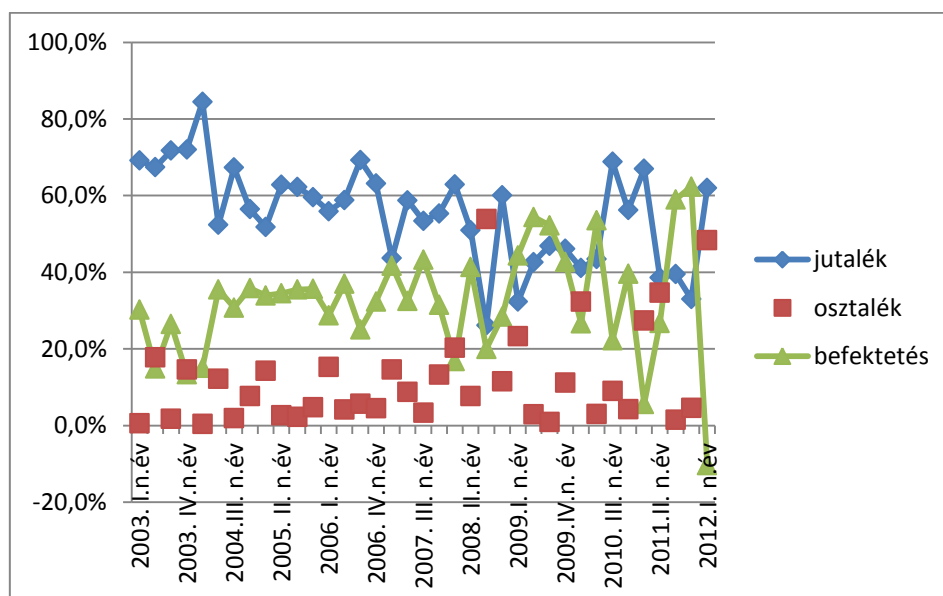
Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

A kamateredmény utáni elemzendő tétel a nem kamateredmények, csökkentve az egyéb nem kamateredményekkel, amelyek magukba foglalják a banki különadó tételét is, ezért nettó nem kamat eredménynek hívjuk. Szemben a kamateredmény egyértelműen lefelé menő évtizedes trendjével a nettó nem kamat eredmény 2,2%-os átlag körül trend nélkül ingadozik.

4. ábra Az eszközarányos jutalék+osztalék+befektetési szolgáltatás eredménye

5. ábra A jutalék, az osztalék és a befektetési szolgáltatások eredményének részaránya a nettó nem kamateredményekben

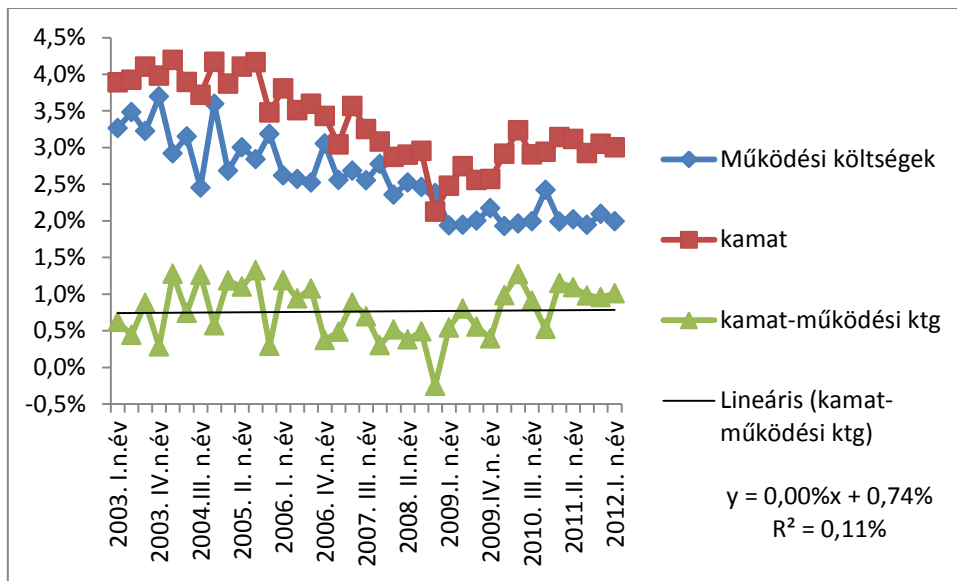

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

A nettó nem kamateredmény belső összetétele 10 év alatt jelentősen változott, a jutalékbevételek részaránya durván 2/3-ról 1/2-re esett, a befektetés és az osztalék részaránya egyaránt nő.

A valóban izgalmas kérdés, hogy a csökkenő kamateredmény mértékét képes-e a fajlagos működési költség ellensúlyozni.

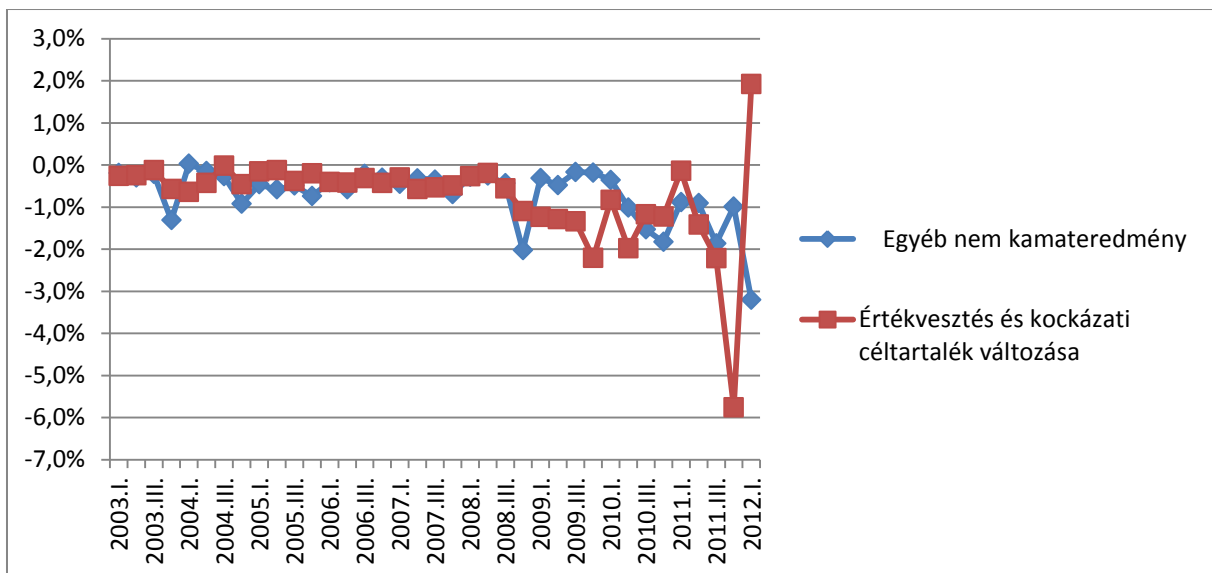
6. ábra A fajlagos működési költség és a kamateredmény alakulása

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

A fajlagos működési költség együtt csökkent a kamateredményekkel az elmúlt évtizedben, így kettejük különbsége nem változott, az ábra alsó háromszöggel jelölt vonalának trendértéke állandó 0,74% az évtized bármelynegyedében. Ha a bank csak kamateredményt termelne és csak működési költség csökkentené azt, akkor ROE=8,64%-lett volna az évtized egészében. Nem így történt, megvizsgáljuk, hogy milyen szerepet játszott ebben az értékvesztés változása + a banki különadó.

7. ábra Az értékvesztés változása + egyéb nem kamateredmény alakulása

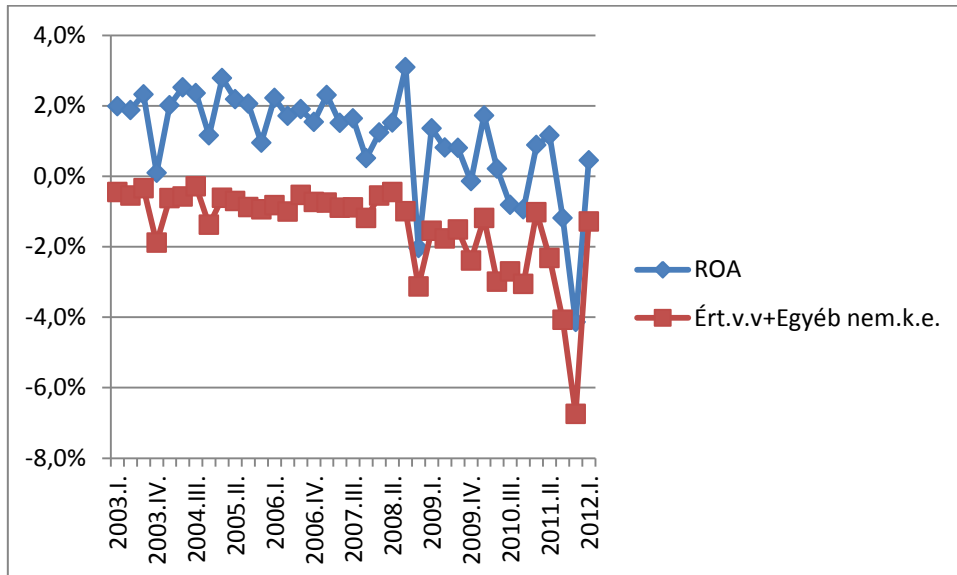

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az értékvesztés változása nagyon határozottan romlik, a válság előtt 0 körüli érték nagyjából -3%-ra csökkent, hasonló a helyzet a banki különadó hatását is mutató egyéb nem

kamateredmény esetén. Megvizsgáljuk, hogy ennek a két tételnek az összege miként határozta meg ROA értékét az elmúlt évezed negyedéveiben.

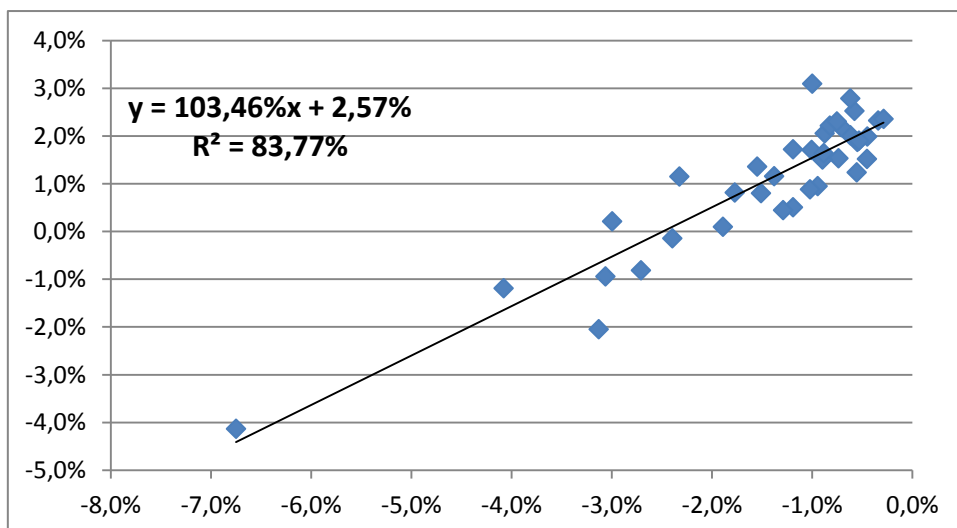
8. Eszközarányos adózott eredmény (ROA) és az értékvesztés+egyéb nem kamateredmény

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az eddigiek alapján, mivel a kamateredmény csökkenését éppen ellensúlyozta a működési költségek csökkenése, a nettó nem kamateredmény trend nélküli volt, ezért azt vártuk, hogy az értékvesztés változása+a banki különadót tartalmazó egyéb nem kamateredmény nagymértékben befolyásolja az eszközarányos adózott eredmény, a ROA alakulását.

9. ábra ROA az értékvesztés+egyéb nem kamateredmény függvényében negyedévente

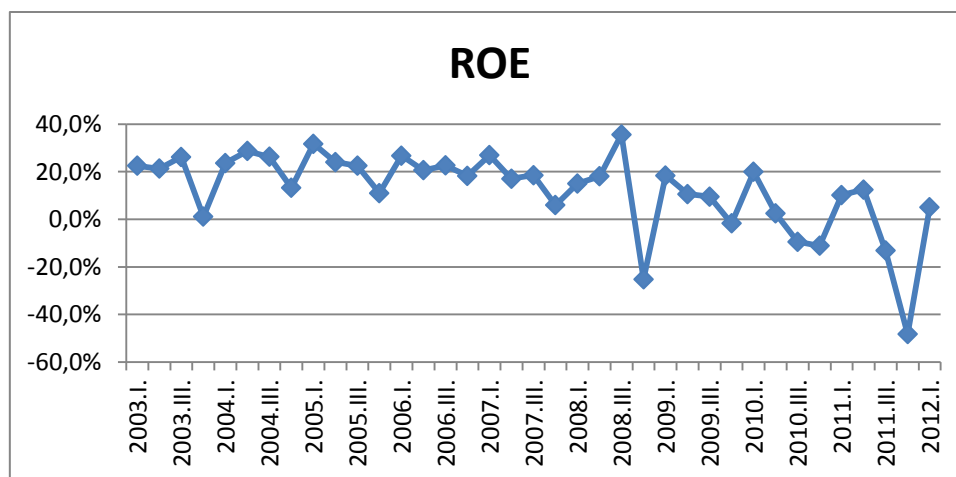

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

A kapcsolat $ROA = 2,57\% - (\text{értékvesztés változása} + \text{egyéb nem kamateredmény})$ elhelyezhető tágabb összefüggésben is:

- 1) A pénzügyi válságot megelőző években a hitelintézetek összes eszköze, hitelei (vállalkozói és háztartási) gyorsan nőttek mind nominálisan, mind reálértéken. A válságot követően az összes eszköz nominálisan csökkent, majd stagnált, reálértéken viszont gyors ütemben és folytonosan csökken, a hitelek nettó állománya három év alatt egyharmadával csökkent, vagyis a hitelek reálcsökkenése havi 1% körüli.
- 2) A bankok eredményének belső struktúrája az elmúlt évtizedben meglepően stabil volt.
 - a. Az eszközarányos kamateredmény éppen annyival csökkent, mint amennyivel javult a fajlagos kamateredmény, a két tényező együttesen az eszközök 0,74%-ot tette ki.
 - b. A nettó nem kamateredmények, amelyek a jutalékot az osztalékot és a befektetési tevékenység eredményét tartalmazzák együttesen az eszközök közel 2%-át érték el, ezen belül a jutalék aránya 2/3-ról 1/2-re csökkent.
 - c. Így a kamateredmény+nettó nem kamateredmény – működési költség együttesen az eszközök közel azonos, átlagosan 2,57%-át tették ki.
 - d. Az értékvesztés és a baki különadót tartalmazó egyéb nem kamateredmény összege alakította ki ennek megfelelően ROA értékét, képletbe foglaltan $ROA = 2,57\% - (\text{értékvesztés} + \text{egyéb nem kamateredmény})$ adja egy évtized banki nyereségdinamikáját.
 - e. Mivel elég kevéssé tért el az eszköz/saját-tőke arány, azaz a tőkeáttétel, így $ROE = 11,65\% * [2,57\% - (\text{értékvesztés változása} + \text{egyéb nem kamateredmény})]$ tervezési eszközként is használhatónak tűnik a bankok esetén.
- 3) Ami az elemző munka lényeges kérdését érinti az annak megválaszolása, hogy az értékvesztés változása milyen elemekre vezethető vissza. Milyen szerepe volt benne a devizahiteleknek, ezen belül a HUF/CHF árfolyam gyors emelkedése bizonyára jelentősen befolyásolta a nem fizető hitelek NPL rátáját és az értékvesztés változását. Mindez igényli, hogy a HUF/CHF árfolyam és a CDS alakulását is megvizsgáljuk.

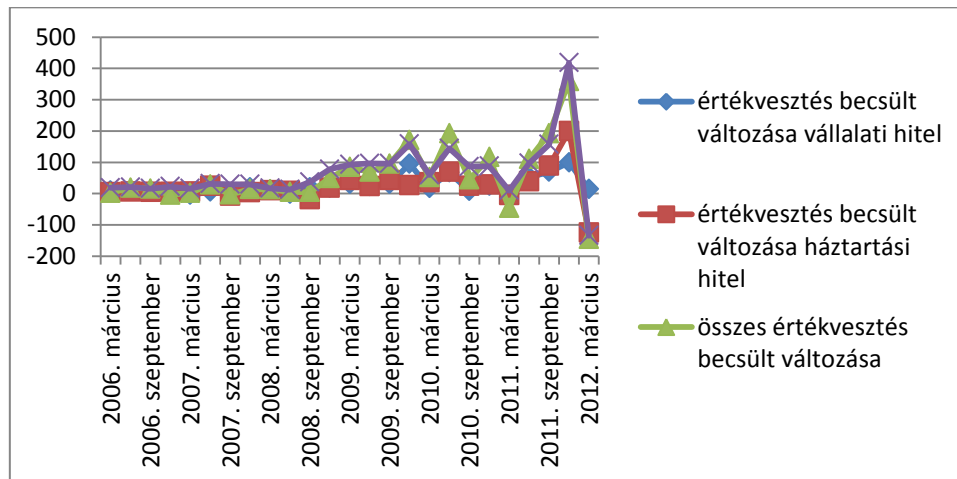
10. Negyedéves annualizált folyóáras banki ROE alakulása 2003-2012. I. n. év

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

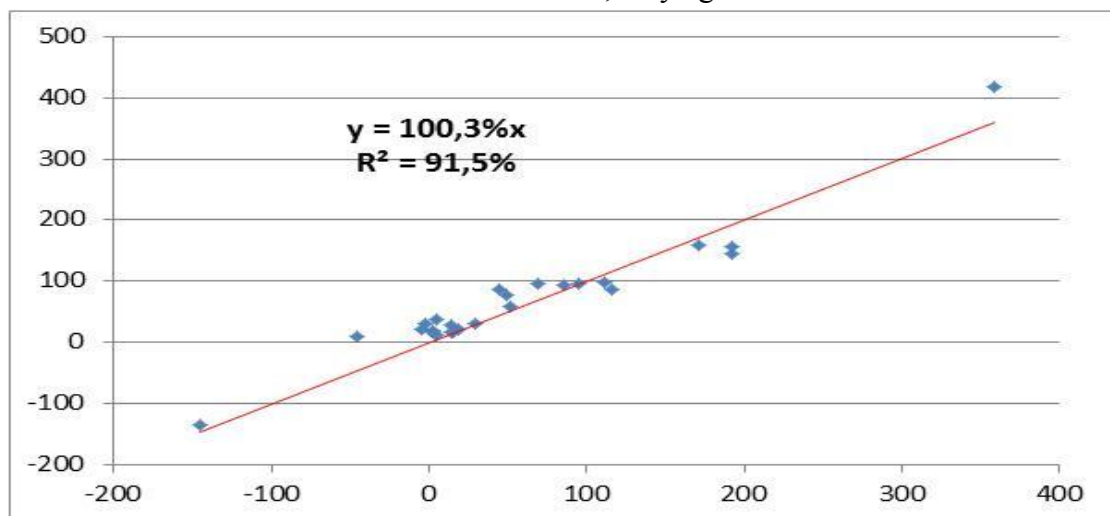
C) ÉRTÉKVESZTÉS VÁLTOZÁSÁNÁL előbb bemutatjuk a tényleges, azaz az eredmény kimutatásban szereplő és a számított értékvesztés változást, majd bemutatjuk a számítás módját, hogy ezzel egyetlen szám helyett megkapjuk azt a mátrixot, ami az értékvesztés változás mögött található. Így elemezni lehet az eredményt talán legjobban meghatározó tényezőt is.

11. ábra Értékvesztés változása, tényleges és becült

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

12. ábra Értékvesztés változása, tényleges és becült

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az értékvesztés változása elfogadható pontossággal a következőképpen becsülhető: a portfólió minden eleme problémamentes, külön figyelendő, átlag alatti, kétes, rossz kategóriákba van beosztva. Ismertek a szorzók, amelyek mellett az értékvesztést meg kell képezni, ezek a szorzók intervallumokat jelentenek, mi intervallumközepekkel számolunk, különfigyelendő=5,5%, átlag alatti=20%, kétes=50%, rossz=85%. Ennek segítségével megképezzük az értékvesztést, majd negyedéves adatokat egymásból kivonva megkapjuk az értékvesztés változásának elfogadható pontosságú becslését.

8. táblázat Értékvesztés becslése a portfólióból, mrd HUF-ban

		értékpa pírok összes en	pénzü gyi sz- ba tör kihely	vállalk ozói hitelek	háztá sok hitelei	egyéb belföl di hitel ek	külföldi kihelye zések	egyéb a elsz és e e	értékv esztés össze sen
2001. 12.	összes	6	3	70	25	0	4	40	149
	Külön figyelend	1	3	22	3	0	3	1	
	Átlag alatti (4)	2	0	6	2	0	0	7	
	Kétes (5)	4	0	12	4	0	0	13	
	Rossz (6)	0	1	29	17	0	1	18	
2002. 12.	összes	4	2	80	29	0	9	26	150
	Külön figyelend	1	1	21	4	0	3	1	
	Átlag alatti (4)	1	1	10	1	0	1	12	
	Kétes (5)	1	0	18	6	0	3	7	
	Rossz (6)	0	0	30	18	0	2	7	
2003. 12.	összes	6	2	88	32	0	9	28	165
	Külön figyelend	1	1	24	3	0	4	1	
	Átlag alatti (4)	1	1	14	2	0	3	9	
	Kétes (5)	2	0	17	7	0	1	9	
	Rossz (6)	2	0	32	21	0	1	8	
2004. 12.	összes	9	1	104	41	0	10	25	191
	Külön figyelend	2	0	19	5	0	4	1	
	Átlag alatti (4)	3	0	17	3	0	0	6	
	Kétes (5)	3	0	20	9	0	5	2	
	Rossz (6)	1	0	48	24	0	1	16	
2005. 12.	összes	4	14	131	59	1	17	31	257
	Külön figyelend	2	8	39	10	1	6	1	
	Átlag alatti (4)	1	4	14	4	0	2	6	
	Kétes (5)	1	0	19	13	0	3	2	
	Rossz (6)	0	2	58	32	0	6	22	
2006. 03.	összes	8	7	139	63	1	10	31	259
	Külön figyelend	3	2	35	10	0	5	1	
	Átlag alatti (4)	2	3	13	4	0	2	6	
	Kétes (5)	1	0	27	14	0	1	2	
	Rossz (6)	2	2	64	35	0	2	22	
2006. 06.	összes	8	8	149	69	1	11	32	277
	Külön figyelend	3	2	37	12	0	6	1	
	Átlag alatti (4)	3	4	13	5	0	1	8	
	Kétes (5)	1	0	30	15	0	2	2	
	Rossz (6)	0	2	68	37	0	2	22	
2006. 09.	összes	10	7	158	74	0	8	36	292
	Külön figyelend	6	2	40	13	0	4	0	
	Átlag alatti (4)	2	2	17	6	0	1	7	
	Kétes (5)	1	0	23	16	0	1	2	
	Rossz (6)	1	2	79	39	0	2	26	
2006. 12.	összes	3	5	159	79	1	10	32	288
	Külön figyelend	3	1	44	14	0	4	2	
	Átlag alatti (4)	0	2	14	6	0	2	1	
	Kétes (5)	0	0	30	17	0	1	2	
	Rossz (6)	0	2	71	42	0	1	27	

2007. 03.	összes	1	4	154	85	1	9	37	290
	Külön figyelemre méltó (3)	0	2	40	15	0	2	0	
	Átlag alatti (4)	0	1	13	7	0	1	6	
	Kétes (5)	0	0	28	19	0	6	4	
	Rossz (6)	1	0	73	45	0	1	26	
2007. 06.	összes	0	3	161	109	1	8	37	319
	Külön figyelemre méltó (3)	0	2	41	33	1	1	0	
	Átlag alatti (4)	0	1	11	7	0	1	7	
	Kétes (5)	0	0	30	21	0	6	3	
	Rossz (6)	0	0	78	48	0	1	27	
2007. 09.	összes	0	2	164	102	1	10	38	316
	Külön figyelemre méltó (3)	0	2	35	18	0	0	1	
	Átlag alatti (4)	0	0	12	8	0	0	7	
	Kétes (5)	0	0	30	24	0	1	4	
	Rossz (6)	0	0	86	52	0	9	26	
2007. 12.	összes	0	2	182	106	1	3	36	330
	Külön figyelemre méltó (3)	0	1	37	20	0	1	0	
	Átlag alatti (4)	0	0	11	8	0	0	8	
	Kétes (5)	0	0	39	25	0	0	2	
	Rossz (6)	0	0	96	53	0	2	26	
2008. 03.	összes	0	1	194	116	1	3	28	344
	Külön figyelemre méltó (3)	0	1	37	23	0	1	0	
	Átlag alatti (4)	0	0	13	11	0	0	7	
	Kétes (5)	0	0	38	26	1	0	15	
	Rossz (6)	0	0	106	56	0	2	5	
2008. 06.	összes	0	1	193	124	1	3	27	349
	Külön figyelemre méltó (3)	0	1	35	42	0	1	0	
	Átlag alatti (4)	0	0	13	11	0	0	6	
	Kétes (5)	0	0	46	21	0	0	16	
	Rossz (6)	0	0	99	50	0	1	5	
2008. szept..	összes	2	1	212	105	1	3	28	354
	Külön figyelemre méltó (3)	0	1	31	16	0	2	1	
	Átlag alatti (4)	0	0	21	14	0	0	6	
	Kétes (5)	2	0	48	23	0	1	16	
	Rossz (6)	0	0	112	53	0	1	5	
2008. 12.	összes	5	3	231	124	1	13	26	403
	Külön figyelemre méltó (3)	2	2	24	16	0	5	1	
	Átlag alatti (4)	0	0	26	19	0	3	3	
	Kétes (5)	2	0	48	31	0	2	15	
	Rossz (6)	2	0	134	58	0	2	6	

2009. márc..	összes	6	4	262	166	1	15	34
	Külön figyelend	2	1	22	18	0	8	2
	Átlag alatti (4)	0	2	29	27	0	2	2
	Kétes (5)	3	1	66	54	0	3	2
	Rossz (6)	2	0	144	67	0	2	28
2009. jún..	összes	13	4	285	190	1	19	45
	Külön figyelend	1	1	19	18	0	6	1
	Átlag alatti (4)	0	2	37	28	0	5	9
	Kétes (5)	3	1	72	65	0	3	3
	Rossz (6)	8	0	156	78	0	6	33
2009. szept..	összes	15	4	315	232	1	42	42
	Külön figyelend	1	1	23	17	0	12	0
	Átlag alatti (4)	0	2	33	41	0	3	8
	Kétes (5)	0	1	92	73	0	9	2
	Rossz (6)	13	1	166	101	0	18	32
2009. dec..	összes	24	8	410	259	4	62	56
	Külön figyelend	1	3	84	29	3	26	0
	Átlag alatti (4)	0	2	41	46	0	7	2
	Kétes (5)	0	2	109	75	1	16	18
	Rossz (6)	23	2	176	109	0	14	36
2010. márc..	összes	17	14	428	295	3	68	50
	Külön figyelend	1	4	75	32	2	25	0
	Átlag alatti (4)	0	4	49	49	0	13	9
	Kétes (5)	1	4	114	86	1	25	3
	Rossz (6)	15	2	190	128	0	5	37
2010. jún..	összes	22	17	495	364	4	107	58
	Külön figyelend	1	5	75	48	2	28	0
	Átlag alatti (4)	0	4	67	58	1	18	8
	Kétes (5)	1	5	136	109	1	28	8
	Rossz (6)	20	3	217	149	1	34	42
2010. szept..	összes	25	19	503	388	5	100	72
	Külön figyelend	3	4	70	46	3	28	1
	Átlag alatti (4)	0	5	68	63	1	13	2
	Kétes (5)	1	6	134	120	1	28	25
	Rossz (6)	20	3	232	160	0	31	44
2010. dec..	összes	24	21	528	416	8	110	120
	Külön figyelend	2	5	71	49	4	23	1
	Átlag alatti (4)	1	5	60	79	1	14	2
	Kétes (5)	0	7	153	121	2	39	4
	Rossz (6)	20	4	244	168	1	34	112

2011. márc..	összes	27	21	523	411	8	95	95	1181
	Külön figyelend	4	7	64	46	3	20	1	
	Átlag alatti (4)	0	4	51	77	1	12	2	
	Kétes (5)	3	6	149	117	3	36	7	
	Rossz (6)	20	4	259	172	1	27	85	
2011. jún..	összes	36	24	576	450	11	93	103	1292
	Külön figyelend	9	7	59	48	4	20	2	
	Átlag alatti (4)	3	3	57	84	1	14	1	
	Kétes (5)	3	10	164	129	4	31	10	
	Rossz (6)	20	4	296	190	2	28	90	
2011. szept..	összes	38	24	645	539	12	108	118	1484
	Külön figyelend	10	8	64	59	4	24	2	
	Átlag alatti (4)	4	3	54	64	1	16	5	
	Kétes (5)	3	9	205	210	4	36	10	
	Rossz (6)	22	4	323	205	2	33	101	
2011. dec..	összes	33	33	744	739	12	119	162	1843
	Külön figyelend	3	10	68	68	5	23	5	
	Átlag alatti (4)	2	1	57	141	1	15	7	
	Kétes (5)	5	14	231	282	5	42	37	
	Rossz (6)	23	8	389	247	1	40	113	
2012. márc..	összes	32	34	759	614	15	104	139	1697
	Külön figyelend	3	9	67	61	4	21	5	
	Átlag alatti (4)	2	2	51	66	4	14	7	
	Kétes (5)	5	10	225	252	5	32	33	
	Rossz (6)	22	13	416	235	2	37	94	

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Az értékvesztés változását pedig oly módon képeztük, hogy az előző időszaki értékből levontuk az adott időszaki állományt.

9. táblázat Az összes (a vállalati és háztartási hitel) értékvesztés változása, mrd HUF

	vállalati hitel	háztartási hitel	összes értékvesztés változás
2002. december	10,43	3,44	1,67
2003. december	7,57	3,35	14,25
2004. december	16,74	8,75	26,58
2005. december	26,42	18,19	65,4
2006. március	8,65	4,26	2,12
2006. június	9,31	5,96	18,52
2006. szeptember	9,3	4,62	15,15
2006. december	1,11	5,01	-4,24
2007. március	-4,66	6,25	2,24
2007. június	6,4	24,32	28,89
2007. szeptember	2,82	-7,65	-2,9
2007. december	18,76	4,3	14,08
2008. március	11,82	9,99	13,53
2008. június	-1,39	7,73	5,24
2008. szeptember	19,69	-18,61	4,61
2008. december	18,55	18,45	48,93

2009. március	30,63	42,37	84,94
2009. június	23,08	23,54	68,96
2009. szeptember	30,38	42,47	95,29
2009. december	95,03	26,8	170,84
2010. március	17,39	36,09	51,84
2010. június	67,11	69,04	191,84
2010. szeptember	8,43	24,01	44,74
2010. december	24,55	28,44	116,09
2011. március	-4,58	-4,95	-46,11
2011. június	52,96	38,98	110,77
2011. szeptember	68,87	88,65	192,01
2011. december	99,50	199,60	358,78
2012. március	14,61	-124,52	-145,64

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

10. táblázat Az értékvesztés becstelt és tényleges változása mrd, HUF-ban

	értékvesztés becstelt változása, vállalati hitel	értékvesztés becstelt változása, háztartási hitel	összes értékvesztés becstelt változása	értékvesztés tényleges változása
2006. március	9	4	2	18
2006. június	9	6	19	20
2006. szeptember	9	5	15	16
2006. december	1	5	-4	22
2007. március	-5	6	2	16
2007. június	6	24	29	31
2007. szeptember	3	-8	-3	30
2007. december	19	4	14	29
2008. március	12	10	14	17
2008. június	-1	8	5	13
2008. szeptember	20	-19	5	37
2008. december	19	18	49	78
2009. március	31	42	85	93
2009. június	23	24	69	96
2009. szeptember	30	42	95	96
2009. december	95	27	171	158
2010. március	17	36	52	60
2010. június	67	69	192	144
2010. szeptember	8	24	45	86
2010. december	25	28	116	87
2011. március	-5	-5	-46	10
2011. június	53	39	111	97
2011. szeptember	69	89	192	157
2011. december	99	200	359	418
2012. március	15	-125	-146	-134

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

Összességében az elmúlt 10 év értékvesztésében a vállalatok 49%-os, a háztartások 51%-os szerepet játszottak, a maradék 1%-ban értékpapír, pénzügyi szektor, külföld és egyéb szektorok játszottak szerepet.

11. táblázat Az összes értékvesztés-változás megoszlása vállalat, háztartás, egyéb között

	vállalat	háztartás	egyéb	összesen
2006. március	450%	200%	-550%	100%
2006. június	47%	32%	21%	100%
2006. szeptember	60%	33%	7%	100%
2006. december	-25%	-125%	250%	100%
2007. március	-250%	300%	50%	100%
2007. június	21%	83%	-3%	100%
2007. szeptember	-100%	267%	-67%	100%
2007. december	136%	29%	-64%	100%
2008. március	86%	71%	-57%	100%
2008. június	-20%	160%	-40%	100%
2008. szeptember	400%	-380%	80%	100%
2008. december	39%	37%	24%	100%
2009. március	36%	49%	14%	100%
2009. június	33%	35%	32%	100%
2009. szeptember	32%	44%	24%	100%
2009. december	56%	16%	29%	100%
2010. március	33%	69%	-2%	100%
2010. június	35%	36%	29%	100%
2010. szeptember	18%	53%	29%	100%
2010. december	22%	24%	54%	100%
2011. március	11%	11%	78%	100%
2011. június	48%	35%	17%	100%
2011. szeptember	36%	46%	18%	100%
2011. december	28%	56%	17%	100%
2012. március	-10%	86%	25%	100%

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

D) HELYI ÖNKORMÁNYZATOK HITELINTÉZETI HITEL-, KÖTVÉNY-, BETÉTÁLLOMÁNYA 2012. ÁPRILIS 30-ÁN. Az önkormányzatok részesedése a hitelintézeti eszközökből és forrásokból jelentős, a hitelintézetek összes nettó hitel + értékpapír állománya kb. 27 ezer mrd HUF, ennek kb. 3%-át teszi ki az önkormányzatok hitelei és kötvényei, (hasonló a helyzet a belföldi betéteknél is) Az önkormányzati üzletág 1400 mrd HUF-os eszköz+forrás állománya, a hitelintézetek 66 ezer milliárd forintos eszköz+forrás állományának is 2,1%-át teszik ki. Nagyjából minden 50-ik forint, ami a hitelintézetekben megfordul, az önkormányzatokhoz kötődik.

12. táblázat Az önkormányzatok hitelei, kötvényei és betétállománya 2012. ápr.30-án

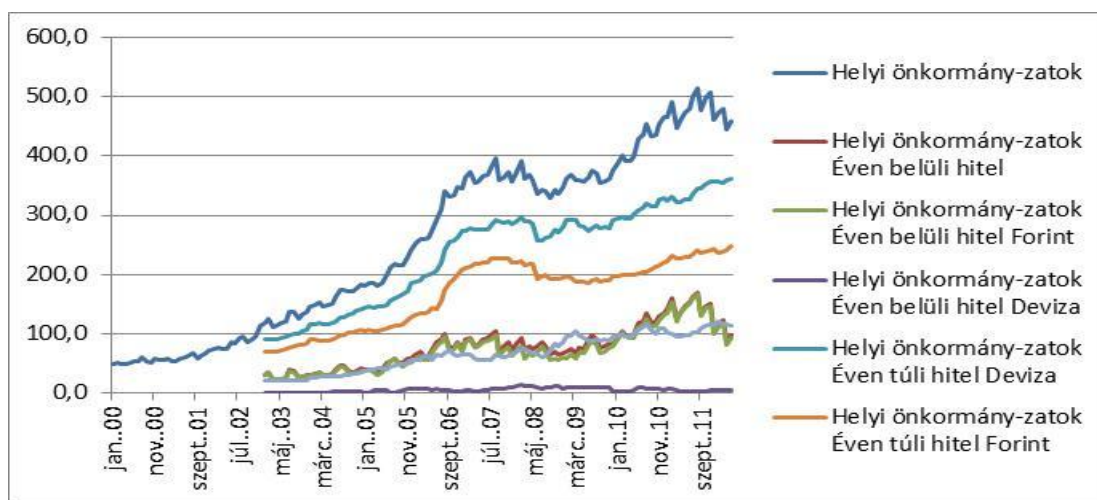
mrd HUF	eszközök	források	
önkormányzatok	918,9	380,0	önkormányzatok
• <i>hitel HUF</i>	339,9	332,8	• <i>betét HUF</i>

• <i>hitel deviza</i>	118,1	47,2	• <i>betét deviza</i>
• <i>kötvény</i>	460,9		

Forrás: MNB

ÖNKORMÁNYZATI HITELÁLLOMÁNY IDŐBELI ALAKULÁSÁNAK ELEMZÉSE. Az önkormányzati hitelállomány folyóáron 9 év alatt a négyszeresére emelkedett, miközben a teljes hitelintézeti nettó hitelállomány ugyanekkor kb. megduplázódott. Az önkormányzati hitelek devizaaránya nem futott el, 18%-ról 26%-ra nőtt, (miközben a hitelintézeti hitelek devizaaránya ugyanekkor kb. 35%-ról 70%-ra nőtt). Az éven túli önkormányzati hitelek részaránya mindvégig 80% körül alakult.

13. ábra Helyi önkormányzatok hitelei futamidő és denomináció szerint

Forrás: MNB

13. táblázat Önkormányzati hitelek 2003.04.30 - 2012.04.30

mrd HUF-ban	összes hitel	Éven belüli hitel	ÉB HUF	ÉB DEV	Éven túli hitel	ÉT HUF	ÉT DEV	deviza /összes	éven túli/összes
2003.04.30	114	24	24	0	90	70	20	18%	79%
2004.04.30	148	31	30	1	117	89	28	19%	79%
2005.04.30	182	36	31	4	146	104	42	25%	80%
2006.04.30	262	63	56	6	199	137	62	26%	76%
2007.04.30	356	81	79	2	275	218	56	17%	77%
2008.04.30	368	80	68	12	289	218	70	22%	78%
2009.04.30	360	76	68	9	284	187	97	29%	79%
2010.04.30	391	96	93	3	295	200	95	25%	75%
2011.04.30	458	135	133	2	322	228	94	21%	70%
2012.04.30	458	97	93	5	361	247	113	26%	79%
2012.04.30/2003.04.30	4,01	4,04	3,85		4,00	3,53	5,64		

Forrás: MNB

Az önkormányzati hitelportfólió minősége meglepően jó, a 90 napon túl nem fizető banki hitelek aránya (az NPL ráta) 2010 márciusa óta végig 1,5%-nál kisebb, (miközben a háztartási hitelek NPL rátája 13%, a vállalkozóké 15,4% volt 2011. decemberében).

14. táblázat A 90 napon túl nem fizető önkormányzati hitelek aránya

2010. március	0,03%
2010. június	0,18%
2010.szeptember	0,16%
2010.december	0,27%
2011. március	1,33%
2011.június	1,35%
2011.szeptember	1,43%
2011. december	1,36%
2012. március	0,54%

Forrás: PSZAF

A kötvények esetén a kép a fentiekől némileg eltérő volt: 2010 áprilisában 581 mrd HUF, 2011. áprilisában 569 mrd HUF és 2012. januárjában 519 mrd HUF volt a kötvényállomány, vagyis az elmúlt két év emelkedő, majd stagnáló hitelállománya mellett a kötvényállomány (igazodóan annak lejárat szerkezetéhez és devizális összetételéhez) együttesen csökkenő képet mutatott. Ennél szűkebb körben is megvizsgáljuk az adatokat, nevezetesen a hitelintézetek portfóliójában lévő önkormányzati kötvényállomány alakulását az elmúlt években.

15. táblázat Helyi önkormányzatok kötvényei a hitelintézeteknél

mrđ HUF	Forint	Euró	Egyéb deviza	Összesen
2009. március 31.	55	28	371	454
2010. március 31.	63	35	361	459
2011. március 31.	41	73	402	516
2012. március 31.	46	56	381	484

Forrás: PSZAF

Az önkormányzatok hitelintézeteknél lévő kötvényállománya az elmúlt években 454 és 516 mrd HUF között ingadozott. Devizális összetételére jellemző volt, hogy a HUF részaránya 10-15%-os, az € részaránya 5-15%-os, míg az egyéb deviza (jellemzően CHF) részaránya 75-80%-os volt. Az önkormányzatok nettó pénzügyi vagyona mindennek megfelelően az elmúlt 15 hónap alatt (2010. december – 2012. március) -167,9 mrd HUF-ról +24,7 mrd HUF-ra nőtt, a közel 200 mrd HUF-os javulás fele a kötelezettségek (döntően nem részvény értékpapírok) 100 mrd HUF-os csökkenéséből, a másik fele az eszközök (döntően a betétek) 91 mrd HUF-os bővüléséből származott.

16. táblázat Önkormányzati nettó pénzügyi vagyona, mrd HUF-ban

	2010. dec.31.	2011. dec.31.	2012. márc.31.

Pénzügyi eszközök	1 305,9	1 324,5	1 397,0
1 Készpénz és betétek	385,6	406,8	471,8
1a Készpénz	1,1	1,0	1,5
1b Betétek	384,6	405,8	470,3
2 Nem részvény értékpapírok	12,1	16,3	20,1
2a Állampapírok	11,0	14,5	18,0
2b Egyéb értékpapírok	1,2	1,8	2,1
3 Hitelek, kölcsönök	65,7	57,9	56,9
3a Vállalatoknak nyújtott hitelek	27,8	26,5	26,4
3b Repo hitelintézetekkel	6,7	1,2	0,6
3c Háztartásoknak nyújtott hitelek	27,8	26,5	26,4
3d Egyéb szektoroknak nyújtott hitelek	3,4	3,7	3,5
4 Tulajdonosi részesedések	806,4	803,1	806,4
4a Tőzsdei részvények	3,8	2,6	2,8
4b Egyéb részvények, üzletrészek	794,5	794,5	796,5
4c Befektetési jegyek	8,1	6,0	7,2
5 Biztosítástechnikai tartalékok	1,0	0,9	2,4
6 Egyéb követelések	35,0	39,4	39,4
Kötelezettségek	1 473,8	1 422,0	1 372,3
7 Nem részvény értékpapírok	610,6	556,3	518,2
8 Hitelek, kölcsönök	642,2	652,2	617,5
8a Hitelek hitelintézetektől	468,8	464,2	448,6
8b Külföldről felvett hitelek	160,5	170,8	160,3
8c Egyéb szektoroktól felvett hitelek	12,8	17,1	8,6
9 Egyéb tartozások	221,0	213,4	236,5
Nettó pénzügyi vagyón	-167,9	-97,5	24,7

Forrás: MNB

- Az önkormányzatok 2012. áprilisi 1000 mrd HUF-nál kisebb (918 mrd HUF) hitelintézeti kitétsége nem mutat magasabb GDP arányos kitétséget, mint az EU országok esetén, sőt annál valamelyest kisebb is. Az önkormányzatok hitelintézetek felé való eladósodottsága nagyjából fele-fele arányban hitelben illetve kötvényben testesül meg.
- Az önkormányzati hitelek az elmúlt évtizedben nagyjából kétszer gyorsabban nőttek, mint a hitelintézetek egyéb hitelei, ugyanakkor a hitelportfólió mindvégig kiváló minőségű volt, a 90 napon túl sem fizető hitelek aránya a háztartási és vállalkozási hitelek egytizedét érte el. A hitelállomány $\frac{3}{4}$ -e forintban denominált, és a futamidőt tekintve $\frac{3}{4}$ -e hosszúlejáratú.
- A kötvényállomány esetén annak devizális összetétele éppen ellentétes, mint a hitelállomány esetén, a HUF aránya igen kicsi (2012-ben 10% alatti) a főleg CHF-ben és kisebb részben €-ban denominált devizakötvényekhez képest. Az önkormányzatok nettó kitétségét csökkenti továbbá a 380 mrd HUF-os betétállomány is.
- Az önkormányzatok nettó pénzügyi vagyona az elmúlt két év során jelentősen (közel 200 mrd HUF-fal) javult, és negatívból pozitívba váltott.
- Bankvezetőkkel készült MNB felmérés szerint 2012-ben mind az önkormányzatok hitelkereslete, mind a bankok hitelkínálata nem nő, a hitelezési feltételek inkább

szigorodnak, a portfólió-minőség 2012 hátralévő részében várhatóan romlik, mind ez 2012-re nézve az önkormányzati hitelek és kötvények esetén nem a 2006-11-es dinamikát, hanem romló portfólió-minőség melletti állománycsökkenést vetítik előre.

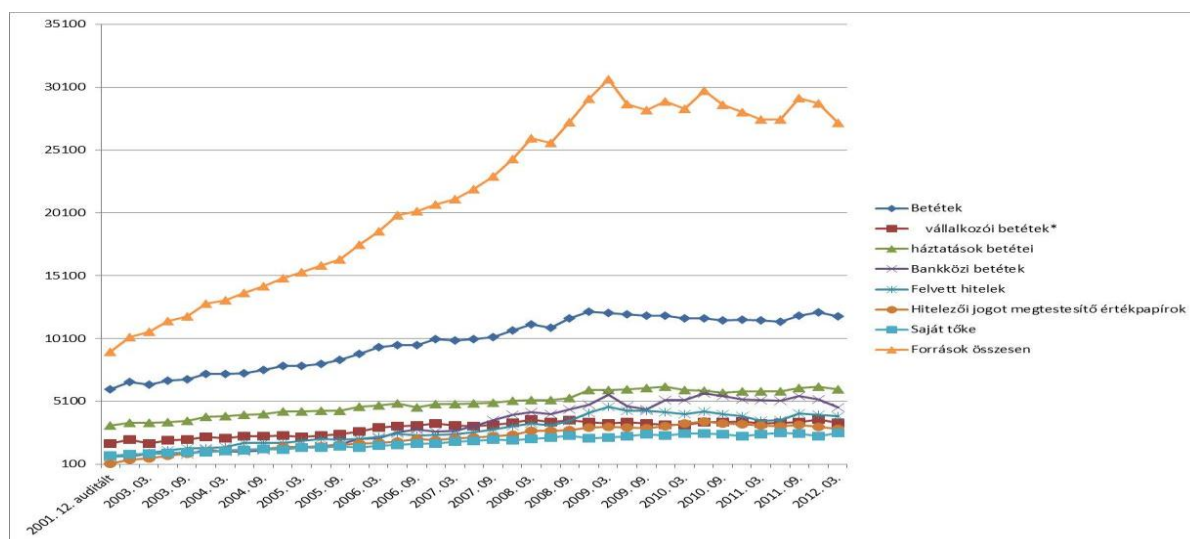
FORRÁSOLDAL A forrásoldalon is láthatjuk a mérlegfőösszeg megdermedését 2009. márciusban, és azóta enyhe lemorzsolódását, a 2012. márciusi banki források éppen 11,1 %-kal maradtak el a 2009. márciusi csúcstértéktől. A betétek 3 év alatt alig csökkentek. A háztartási betétek enyhén nőttek 2009. márciusához képest.

17. táblázat Banki források alakulása Mrd HUF-ban

	Betétek	vállalkozói betétek*	háztartások betétei	Bankközi betétek	Felvett hitelek	Hitelezői jogot megtestesítő értékpapírok	Passzív kamat elhatárolások	Egyéb passzív elszámolások	Hátrasorolt kötelezettségek*	Céltartalék	Saját tőke	Források összesen
2001. 12. auditált	6056	1716	3173	752	697	158	55	340	126	90	767	9040
2002. 12. auditált	6660	2046	3389	726	796	459	68	360	131	108	888	10196
2003. 03.	6430	1759	3387	966	1001	588	75	381	136	105	949	10631
2003. 06.	6724	2034	3470	927	1225	782	92	477	140	111	1001	11480
2003. 09.	6840	2078	3543	897	1366	928	106	431	139	108	1069	11884
2003. 12. auditált	7277	2291	3868	1241	1387	1098	135	338	176	138	1071	12861
2004. 03.	7259	2162	3936	1115	1458	1209	147	519	168	127	1145	13148
2004. 06.	7357	2302	4020	1100	1779	1288	189	505	185	129	1224	13757
2004. 09.	7581	2330	4105	1196	1789	1334	199	567	178	129	1292	14265
2004. 12. auditált	7897	2399	4279	1457	1789	1483	212	499	181	131	1262	14912
2005. 03.	7942	2259	4309	1427	1944	1486	191	631	214	127	1397	15359
2005. 06.	8107	2405	4378	1534	2130	1543	182	631	234	127	1447	15936
2005. 09.	8402	2500	4359	1671	2054	1636	188	583	236	128	1508	16407
2005. 12. auditált	8891	2686	4667	2113	2134	1765	185	628	271	139	1433	17559
2006. 03.	9418	3000	4777	2173	2250	1818	136	874	279	140	1571	18659
2006. 06.	9579	3142	4930	2668	2517	1879	139	1007	325	147	1632	19893
2006. 09.	9587	3164	4621	2885	2393	2131	174	807	392	146	1736	20250
2006. 12. auditált	10050	3326	4864	2685	2417	2030	201	944	541	180	1715	20763
2007. 03.	9965	3190	4902	2772	2488	2192	239	937	572	176	1876	21217
2007. 06.	10068	3140	4936	3105	2654	2240	271	950	567	178	1948	21981
2007. 09.	10240	3235	4968	3608	2867	2306	267	930	584	182	2037	23022
2007. 12. auditált	10746	3375	5173	4025	3136	2441	276	946	601	201	2004	24376
2008. 03.	11215	3659	5185	4241	3336	2728	320	1249	616	201	2140	26047
2008. 06.	10945	3432	5194	4103	3190	2744	382	1326	568	193	2205	25655
2008. 09.	11728	3586	5383	4439	3546	2809	419	1209	570	195	2403	27319
2008. 12. auditált	12214	3448	6023	4826	4217	3024	492	1345	640	234	2185	29178
2009. 03.	12151	3320	6007	5642	4692	3061	472	1495	756	235	2240	30744
2009. 06.	12013	3460	6041	4713	4366	3005	467	962	668	241	2340	28775
2009. 09.	11912	3334	6153	4438	4356	2946	408	877	661	219	2475	28292
2009.12. auditált	11936	3253	6252	5197	4238	3118	431	795	662	222	2396	28996
2010. 03.	11713	3212	6002	5190	4094	3333	347	924		221	2556	28377
2010. 06.	11683	3470	5942	5727	4298	3493	333	1513		237	2545	29829
2010. 09.	11522	3463	5771	5516	4095	3356	289	1181		237	2494	28689
2010.12. auditált	11589	3511	5915	5236	3930	3288	277	1305		178	2322	28125
2011. 03.	11523	3342	5887	5226	3562	3205	288	1077		166	2506	27554
2011. 06.	11462	3401	5924	5130	3595	3129	302	1151		168	2583	27520
2011. 09.	11924	3448	6155	5519	4155	3260	310	1284		244	2521	29216
2011.12.31 Auditált	12170	3654	6282	5237	4014	3099	308	1413		223	2334	28797
2012. 03.	11854	3409	6077	4620	3901	2923	299	933		177	2576	27282

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

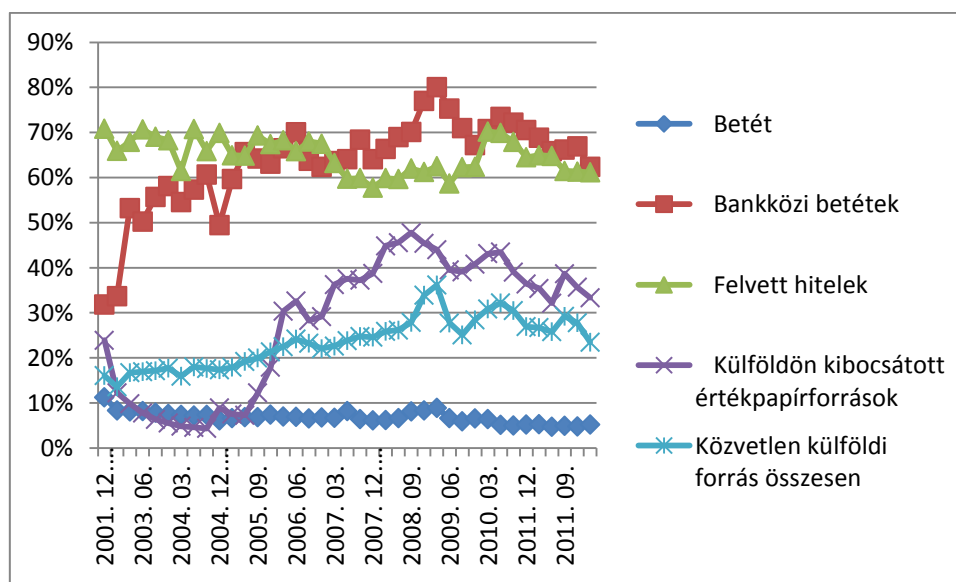
14. ábra Banki források folyó áron, Mrd HUF-ban

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás

A külföldi részarány a 2009. márciusi 36 %-ról 2012. márciusában 23 %-ra csökkent, különösen markáns a bankközi betéteken belüli a külföldi részarány mérséklődése, ami ebben a három évben 18%-ponttal (80%-ról 62%-ra) csökkent.

15. ábra Banki külföldi források részaránya, %-ban

Forrás: PSZAF alapján szakértői számítás